

Deling af gerningsmandsbilleder – krav til hvornår der må deles

Den 25. maj trådte den nye lov om tv-overvågning i kraft i Danmark. En væsentlig nyhed i loven er, at det nu under visse betingelser er muligt at dele videoovervågningsbilleder af kriminelle med andre erhvervsdrivende

AF HENRIK LUNDGAARD SEDENMARK

Indholdet på optagelsen

Det første krav er, at optagelserne viser personer, som formodes at have begået eller forsøgt at begå en eller flere berigelsesforbrydelser el.lign. af ikke bagatelagtig karakter mod den erhvervsdrivende.

Med "optagelser" forstås både stillbilleder og levende billeder. Sammen med billedoptagelserne vil der efter bestemmelsen også i relevant og nødvendigt omfang kunne videregives tilhørende optagelser af lyd.

Med "personer" forstås optagelser af personer som formodes at have begået eller forsøgt at begå de nævnte forbrydelser og det kræver, at der er en betydelig grad af sikkerhed hos den erhvervsdrivende for, at personen, på de tv-overvågningsoptagelser, der ønskes videregivet, rent faktisk er gerningspersonen.

Det er et krav, at andre personer end gerningsmanden bliver sløret eller fjernet inden optagelsen gives videre.

Med "berigelsesforbrydelser" forstås en række formueforbrydelser efter straffelovens §§ 276-289 a. Mest relevant vil være tyveri, betalingskortsvindel, bedrageri, underslæb, røveri. Der kan også være tale om lignende forbrydelser, som fx brugstyveri.

Med "ikke bagatelagtig karakter" skal forstås, at det f.eks. ikke vil være tilstrækkeligt til at opfylde kriteriet, hvis der er tale om et simpelt butikstyveri af et par poser slik og en sodavand. Omvendt vil butikstyverier eller forsøg herpå for en værdi på over 500 kr. isoleret set opfylde kriteriet. Endvidere vil kriteriet, hvor værdien f.eks. ikke kan opgøres eller er mindre end 500 kr., kunne opfyldes, hvis forbrydelsen eller forsøget pga. udførelsesmåden ikke kan anses for at være bagatelagtig. I den forbindelse kan det bl.a. inddrages, om der er tale om gentagelsestilfælde, om det henset til udførelsesmåden har professionel karakter eller virker organiseret. På den baggrund vil det isoleret set opfylde

kriteriet, hvis der er tale om røveri, svindel med betalingskort eller såkaldte kassedyk, hvor en gerningsperson eksempelvis udnytter et øjeblikks uopmærksomhed fra en kassemedarbejder til at tage pengesedler fra kassen.

Det er ikke et krav for videregivelse af optagelser, at den pågældende forbrydelse er fuldbyrdet, så snart forsøget ikke er af bagatelagtig karakter.

Anmeldelse skal ske samme dag

Andet krav er, at den eller de formodede gerningspersoner senest samme dag er anmeldt til politiet af den erhvervsdrivende for at have begået den pågældende forbrydelse,

Den erhvervsdrivende skal således senest i umiddelbar forlængelse af videregivelsen indgive anmeldelsen til politiet om den pågældende forbrydelse. Trækkes anmeldelsen tilbage, eller finder politiet anmeldelsen grundløs, er betingelserne ikke længere opfyldt, og videregivelse må herefter ikke (længere) finde sted. Optagelsen må således ikke længere fremgå af det lukkede system. For modtagere af optagelsen, som f.eks. har anvendt dette i kriminalitetsforebyggende øjemed, vil artikel 5 i databeskyttelsesforordningen normalt indebære, at dette ikke længere må opbevares og skal slettes.

Der stilles ikke krav om, at politiet har foretaget egentlig sagsbehandling som følge af anmeldelsen eller kvitteret for anmeldelsen, for at optagelser må videregives.

Betingelsen kan ikke opfyldes ved, at den eller de formodede gerningspersoner er anmeldt til politiet for en anden forbrydelse.

Gentagelsesrisiko

Tredje krav er, at der er konkrete grunde til at tro, at den eller de formodede gerningspersoner vil begå ligeartet kriminalitet mod den kreds af erhvervsdrivende, som optagelserne videregives til.

Det betyder, at der på baggrund af konkrete foreliggende oplysninger vurderes at være en vis kvalificeret risiko for, at den eller de formodede gerningspersoner vil begå berigelseskriminalitet eller lignende mod de erhvervsdrivende, som optagelserne videregives til.

De omstændigheder, der kan tænkes at blive inddraget ved vurderingen af sandsynligheden, er f.eks. den måde, som forbrydelsen er udført på (modus operandi), grovheden af forbrydelsen, eventuelle tidligere lignende tilfælde og øvrige forhold, som tyder på, at der er risiko for, at andre erhvervsdrivende vil blive udsat for en lignende forbrydelse, og som dermed gør det relevant og nødvendigt at advare de erhvervsdrivende, der kan tænkes at være en risiko for bliver udsat.

Ud over, at det skal sandsynliggøres, at der er en sådan risiko, skal videregivelsen begrænses, så vidt det er muligt. Optagelserne må derfor ikke videregives til erhvervsdrivende, der på forhånd kan udelukkes fra at være i risikogruppen for at blive udsat for den eller de formodede gerningspersoners forbrydelser.

Den kreds af erhvervsdrivende, som optagelserne videregives til, skal således i videst muligt omfang begrænses geografisk til erhvervsdrivende i de områder, hvor den eller de formodede gerningspersoner kan forventes at slå til, og til den type eller gruppe af erhvervsdrivende, der kan forventes udsat for den eller de formodede gerningspersoners kriminalitet.

Foreligger der f.eks. oplysninger om, at den eller de formodede gerningspersoner har begået tricktyverier eller forsøg herpå mod en række butikker inden for en bestemt butikskæde i flere byer, vil optagelserne af den eller de formodede gerningspersoner som udgangspunkt kunne videregives til de butikker inden for kæden i de dele af landet, hvor den eller de formodede gerningspersoner kan forventes at begå lignende kriminalitet mod kæden.

Det er ikke udelukket, at optagelser vil kunne videregives til en gruppe af erhvervsdrivende, der geografisk dækker hele landet, hvis der er sandsynlighed for, at den eller de formodede gerningspersoner vil begå forbrydelserne i hele landet. Det kan f.eks. være en situation, hvor en gruppe af gerningspersoner i forening begår tyverier, røverier eller lignende i flere byer, og hvor der tegner sig et billede af, at de formodede gerningspersoners forbrydelser forventes at kunne ske i hele landet.

Forudsætningen om, at vurderingen skal baseres på konkrete foreliggende oplysninger, indebærer omvendt, at det ikke vil være tilstrækkeligt for en videregivelse, at det blot ikke kan udelukkes, at den eller de formodede gerningspersoner vil begå ligesåret kriminalitet mod de pågældende erhvervsdrivende. Med ligesåret kriminalitet forstås berigelsesforbrydelser eller lignende.

Videregivelse i et lukket system

Fjerde krav er, at videregivelsen sker i et lukket system inden for den erhvervsdrivendes egen organisation eller en erhvervsorganisation, erhvervs sammenslutning el.lign., hvor vurderingen af, om optagelserne kan videregives i systemet, foretages af en eller flere kvalificerede fagpersoner, og hvor det sikres, at optagelserne kun kan tilgås af et begrænset antal autoriserede personer hos de relevante erhvervsdrivende og den systemansvarlige.

At videregivelsen skal ske inden for et lukket system indebærer, at videregivelsen ikke vil kunne ske på en hjemmeside på internettet, herunder i lukkede grupper på sociale netværk, såsom facebook og twitter. Videregivelsen vil derimod kunne ske via et sikkert intranet. Kravet om, at det skal være et system inden for en erhvervsorganisation,

sammenslutning af erhvervsdrivende eller lignende, indebærer, at det er organisationen mv., som skal være ansvarlig for systemet, som medlemmerne er eller kan være tilsluttet.

Endvidere er det en betingelse, at vurderingen af, om optagelser må videregives i systemet, skal foretages af en eller flere kvalificerede fagpersoner. Det indebærer, at den eller de pågældende fagpersoner skal have fornødne uddannelses- og erfaringsmæssige kompetencer til at foretage vurderingerne på baggrund af optagelserne og de foreliggende oplysninger.

Kravet indebærer ikke, at hver enkelt erhvervsdrivende, der ønsker at videregive en optagelse, nødvendigvis skal ansætte kvalificerede fagpersoner til at vurdere, om den erhvervsdrivende må videregive optagelsen. Det er derfor tilstrækkeligt, hvis der inden for den samlede kreds af erhvervsdrivende, der er tilsluttet systemet, er kvalificerede fagpersoner, der vurderer, om de erhvervsdrivendes optagelser kan videregives i systemet. Erhvervsdrivende, der går sammen om at oprette et lukket system, vil således eksempelvis kunne gå sammen om at ansætte – eller på anden måde sikre tilknytning af – en eller flere kvalificerede fagpersoner til at foretage vurderingerne. Den eller de kvalificerede fagpersoner kan eksempelvis også være ansat centralt i organisationen eller lignende, ligesom de kan være tilknyttet som ekstern bistand.

En sådan kvalificeret fagperson kan således f.eks. være en ansat, leder, ekstern konsulent eller lignende med relevant uddannelsesbaggrund, herunder efteruddannelse, og relevant erfaring med sager om berigelseskriminalitet. Det kan også være flere fagpersoner med forskellige kompetencer inden for f.eks. jura, sikkerhed og sager om berigelseskriminalitet, der tilsammen har de fornødne kompetencer, og som hver især kan inddrages i fornødent omfang afhængigt af situationen.

Det afgørende for, om kompetencerne kan anses for tilstrækkelige, er, om der herved opnås en tilstrækkelig sikkerhed for, at billed- og lydoptagelser fra tv-overvågning ikke videregives ulovligt inden for systemet til en kreds af erhvervsdrivende. Dette indebærer, at der f.eks. er større krav til de kompetencer, der skal inddrages første gang, der skal foretages en vurdering i bestemt type situation, hvorimod der ved senere sammenlignelige situationer måske ikke stilles de helt samme krav. På samme måde er der større krav til kompetencerne i tvivlstilfælde end i de helt oplagte situationer, som f.eks. kan fremgå af konkrete retningslinjer.

Derudover er det en betingelse, at det skal sikres i systemet, at det kun kan tilgås af et begrænset antal autoriserede personer hos de relevante erhvervsdrivende og den systemansvarlige, dvs. erhvervsorganisationen, sammenslutningen eller lignende. Optagelserne må således ikke kunne tilgås af enhver hos de erhvervsdrivende og den systemansvarlige. Adgangen til optagelserne skal i systemet begrænses til nogle få ansvarlige, der i forbindelse med udførelsen af deres funktion og arbejdsopgaver har behov for at kunne tilgå oplysningerne.

Når optagelserne i systemet er tilgængeligt af en autoriseret hos de erhvervsdrivende, vil de efter de almindelige regler i databeskyttelsesforordningen og den foreslåede databeskyttelseslov kunne benyttes i relevant og nødvendigt omfang hos den erhvervsdrivende i kriminalitetsforbyggende øjemed. Eksempelvis vil det kunne være nødvendigt at gøre billeder mv. tilgængelige for en butiksdetektiv og/eller relevante medarbejdere med kundekontakt, så den eller de formodede gerningspersoner kan identificeres mv. hos den erhvervsdrivende.